DOMSTOLENS DOM (femte avdelningen)

den 27 oktober 2011 *

I mål C-402/10,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Conseil d'État (Frankrike) genom beslut av den 26 maj 2010, som inkom till domstolen den 6 augusti 2010, i målet

Groupe Limagrain Holding

mot

Établissement national des produits de l'agriculture et de la mer,

meddelar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

sammansatt av A. Borg Barthet, tillförordnad ordförande på femte avdelningen, samt domarna J.-J. Kasel och M. Berger (referent),

generaladvokat: J. Mazák,
justitiesekreterare: handläggaren R. Şereş,

* Rättegångsspråk: franska.

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 11 maj 2011,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

— Groupe Limagrain Holding, genom A. Monod och V. Maignan-Artiga, avocats,

— Établissement national des produits de l'agriculture och de la mer, genom F. Blancpain, avocat,

— Frankrikes regering, genom G. de Bergues och B. Cabouat, båda i egenskap av ombud,

— Europeiska kommissionen, genom B. Burggraaf och D. Triantafyllou, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av kommissionens förordning (EEG) nr 3665/87 av den 27 november 1987 om gemensamma tillämpningsföreskrifter för systemet med exportbidrag för jordbruksprodukter (EGT L 351, s. 1; svensk

specialutgåva, område 3, volym 24, s. 216), i dess lydelse enligt bland annat kommissionens förordning (EEG) nr 1708/93 av den 30 juni 1993 (EGT L 159, s. 77) (nedan kallad förordning nr 3665/87), jämförd med rådets förordning (EEG) nr 565/80 av den 4 mars 1980 om förskottsbetalning av exportbidrag för jordbruksprodukter (EGT L 62, s. 5; svensk specialutgåva, område 3, volym 12, s. 3).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan bolaget Groupe Limagrain Holding (nedan kallat Limagrain), som övertagit bolaget Maïs Céréales Technologies (nedan kallat MCT) rättigheter, och Office national interprofessionel des céréales (nedan kallat ONIC), som sedermera blivit Établissement national des produits de l'agriculture et de la mer, angående återbetalning av exportbidrag som MCT uppburit i förskott.

Tillämpliga bestämmelser

Förordning nr 565/80

3 Genom förordning nr 565/80 infördes för vissa jordbruksprodukter, däribland dem som omfattas av rådets förordning (EEG) nr 2727/75 av den 29 oktober 1975 om den gemensamma organisationen av marknaden för spannmål (EGT L 281, s. 1), som upphävts och ersatts av rådets förordning (EEG) nr 1766/92 av den 30 juni 1992 (EGT L 181, s. 21; svensk specialutgåva, område 3, volym 43, s. 29), en ordning med förfinansiering av betalning av bidrag för export till tredjeländer.

4 I artikel 4.1 i denna förordning föreskrivs följande:

”Ett belopp som motsvarar exportbidraget skall betalas ut på begäran av den berörda parten så snart basprodukterna har ställts under tullkontroll, varigenom det säkerställs att de bearbetade produkterna eller varorna kommer att exporteras inom den fastställda tiden.”

5 Artikel 6 i samma förordning har följande lydelse:

”Förmåner enligt denna förordning skall ges på villkor att en säkerhet ställs som garanti för att ett belopp återbetalas som motsvarar det utbetalade beloppet plus ett tilläggsbelopp.

Förutom vid force majeure förverkas hela eller delar av säkerheten

— om bidraget inte har återbetalats när exporten inte har ägt rum inom den frist som anges i [artikel] 4.1 …,

eller

— om det visar sig att det inte finns någon rätt till exportbidrag, eller endast rätt till ett mindre bidrag.”

Förordning nr 3665/87

6 I avdelning 2 kapitel 3 i förordning nr 3665/87, som omfattar artiklarna 24–33, beskrivs hur förordning nr 565/80 ska tillämpas samt vilka formföreskrifter som ska följas och vilka villkor som ska uppfyllas för att rätt till förskottsbetalning av bidrag ska föreligga när produkter bearbetas eller lagras före export.

7 I artikel 25.1 första stycket i förordningen stadgas följande:

”När exportören anger sin avsikt att exportera produkterna eller varorna efter bearbetning eller lagring och att därigenom bli berättigad till bidrag enligt artiklarna 4 och 5 i förordning (EEG) nr 565/80, är villkoret för att dessa bestämmelser skall tillämpas att exportören till tullmyndigheterna lämnar in en deklaration, i fortsättningen kallad betalningsdeklaration.”

8 I artikel 26.1 i förordningen stadgas följande:

”När betalningsdeklarationen tagits emot skall produkterna eller varorna ställas under tullkontroll till dess att de lämnar gemenskapens tullområde eller till dess att de når sin bestämmelse.”

9 Artikel 27.5 första stycket i förordning nr 3665/87 har följande lydelse:

”Basprodukterna får hållas under tullkontroll i avvaktan på bearbetning under en frist på sex månader, räknat från den dag då exportdeklarationen togs emot.”

10 I artikel 29.1 och 29.2 i nämnda förordning föreskrivs följande:

”1. Det belopp som skall förskotteras före exporten skall betalas ut av den medlemsstat i vilken betalningsdeklarationen togs emot.

2. Beloppet skall betalas ut endast efter en skriftlig ansökan från exportören. …”

11 I artikel 31.1 i samma förordning stadgas följande:

”Innan betalningsdeklarationen tas emot skall en säkerhet ställas som motsvarar det belopp som beräknats enligt artikel 29.3 plus eventuella positiva monetära utjämningsbelopp och som ytterligare ökats med 20 % av summan av dessa belopp. …”

12 Artikel 33.1 i förordningen har följande lydelse:

”När rätt till bidrag eller monetärt utjämningsbelopp styrkts för produkter eller varor som omfattas av bestämmelserna i detta kapitel, skall denna fordran kvittas mot det belopp som betalats ut i förskott. Om beloppet som skall betalas ut för den exporterade kvantiteten är större än förskottsbeloppet skall mellanskillnaden betalas ut till den berörda parten.

Om det belopp som skall betalas ut för den exporterade kvantiteten är mindre än förskottsbeloppet, t.ex. när punkt 2 tillämpas, skall den behöriga myndigheten utan dröjsmål inleda det förfarande som avses i artikel 29 i förordning (EEG) nr 2220/85, för att kräva den berörda parten på mellanskillnaden plus 20 %.”

Förordning (EEG) nr 3719/88

13 I artikel 43.1 i kommissionens förordning (EEG) nr 3719/88 av den 16 november 1988 om gemensamma tillämpningsföreskrifter för systemet med import- och exportlicenser och förutfastställelselicenser för jordbruksprodukter (EGT L 331, s. 1; svensk specialutgåva, område 3, volym 27, s. 226) föreskrivs följande:

”Skyldigheten att exportera skall inte anses fullgjord för den aktuella kvantiteten om basprodukterna omfattas av bestämmelserna i artikel 4 i förordning (EEG) nr 565/80 … och en exportlicens med eller utan förutfastställelse har använts, och om den berörda parten helt eller delvis

— återtar basprodukterna, i oförändrat tillstånd eller som bearbetade produkter, eller varorna eller produkterna från tullkontroll,

— inte håller den totala tidsfrist som fastställs i artikel 27.5 och 28.5 i förordning (EEG) nr 3665/87 eller i andra rättsregler."

Förordning (EEG) nr 2913/92

14 I artikel 105 första stycket i rådets förordning (EEG) nr 2913/92 av den 12 oktober 1992 om inrättandet av en tullkodex för gemenskapen (EGT L 302, s. 1; svensk specialutgåva, område 2, volym 16, s. 4) (nedan kallad tullkodexen) stadgas följande:

"Den person som har utsetts av tullmyndigheterna skall lagerbokföra alla varor som hänförs till tullagerförfarandet på det sätt som godkänts av dessa myndigheter. Lagerbokföring krävs inte om ett allmänt lager drivs av tullmyndigheterna."

Förordning (EEG) nr 2454/93

15 Artikel 504.1 i kommissionens förordning (EEG) nr 2454/93 av den 2 juli 1993 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EEG) nr 2913/92 om inrättandet av en tullkodex för gemenskapen (EGT L 253, s. 1; svensk specialutgåva, område 2,

volym 10, s. 1) (nedan kallad tillämpningsförordningen för tullkodexen) hade vid tiden för de faktiska omständigheterna i målet följande lydelse:

”Utan att det påverkar tillämpningen av punkterna 2 och 3 skall tullager i vilka varor lagras enligt tullagerförfarandet klassificeras enligt följande:

…

— Typ C: privat lager som överensstämmer med artikel 99 andra stycket andra strecksatsen i kodexen där lagerhavaren är samma person som uppläggaren men inte nödvändigtvis ägare till varorna.

…”

16 I artikel 517.1 i nämnda förordning stadgades följande:

”I lager av typ A, C, D och E skall tullmyndigheterna utse lagerhavaren som den person som skall sköta lagerbokföringen enligt artikel 105 i [tull]kodexen.

Lagerbokföringen skall vara tillgänglig för kontrollkontoret, så att det kan utföra sina kontroller.”

17 I artikel 520 i samma förordning föreskrevs följande:

”1. Den lagerbokföring som avses i artikel 105 i [tull]kodexen skall innehålla alla upplysningar som behövs för en riktig tillämpning och övervakning av förfarandet.

Den skall innehålla

a) de uppgifter som anges i fält 1, 31, 37 och 38 i deklarationen för hänförande till förfarandet,

b) hänvisning till de deklarationer genom vilka varorna hänförs till en godkänd tullbehandling som avslutar tullagerförfarandet,

c) datum för och hänvisning till andra tulldokument och alla andra dokument som avser hänförandet till och avslutningen av tullagerförfarandet,

d) uppgifter som gör det möjligt att kontrollera varorna, inbegripet den plats där de förvaras och uppgifter om varje överföring av varor mellan tullager utan att tullagerförfarandet avslutas,

e) uppgifter om gemensam lagring av varor enligt artikel 524,

f) eventuella närmare uppgifter som kan behövas för att identifiera varorna,

g) uppgifter om de vanliga formerna av hantering som varorna är föremål för,

h) uppgifter om tillfälligt bortförande av varor från tullagrets lokaler.

…

3. Lagerbokföringen skall alltid visa det aktuella lagret av varor som fortfarande är hänförda till tullagerförfarandet. Lagerhavaren skall vid de tidpunkter som tullmyndigheterna fastställer inge en förteckning över varorna i detta lager till kontrollkontoret.

…”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

18 MCT var specialiserat på lagring av spannmål, särskilt majskorn, och på bearbetning av denna majs till polenta för export.

19 Den 30 september 1994 undertecknade bolaget en deklaration enligt artikel 4.1 i förordning nr 565/80 om att ett lager av majs hade placerats i tullager i väntan på export i form av polenta.

20 Det tullager där produkterna hade placerats var ett privat lager av typ C i den mening som avses i artikel 504 i tillämpningsförordningen för tullkodexen.

21 Till följd av deklarationen betalade ONIC ut ett bidragsförskott på 2 523 414,07 FRF.

22 År 1996 utförde tullmyndigheterna en kontroll av handlingarna som visade att de varor som hänfördes till tullagerförfarandet inte hade lagerbokförts under magasineringsperioden, vilket föreskrivs i artikel 105 i tullkodexen.

23 Genom skrivelse av den 17 november 1998 begärde ONIC att MCT skulle återbetala 3 028 096,88 FRF, vilket motsvarade det erhållna bidraget jämte tillägg på 20 procent enligt artikel 33 i förordning nr 3665/87.

24 MCT begärde att ONIC:s återbetalningskrav skulle ogiltigförklaras.

25 Genom dom av den 7 oktober 2004 ogillade Tribunal administratif de Clermont-Ferrand denna begäran. Cour d'appel de Lyon fastställde underrättens dom i dom av den 21 juni 2007.

26 Limagrain, som har tagit över MCT:s rättigheter, överklagade denna dom till Conseil d'État.

27 Under dessa omständigheter fann Conseil d'État att det var oklart hur artikel 4.1 i förordning nr 565/80 och artikel 105 i tullkodexen skulle tolkas och beslutade därför att vilandeförklara målet och att hänskjuta följande tolkningsfrågor till domstolen:

"1) Räcker det förhållandet att lagerbokföring saknas för de produkter eller varor som hänförs till tullagerförfarandet – vilket innebär ett åsidosättande av lagerhavarens skyldigheter enligt gemenskapens tullagstiftning – för att frånta exportören som har lagrat sina produkter eller sina varor i detta lager möjligheten till förfinansiering enligt bestämmelserna i kommissionens [förordningar nr 3665/87 och nr 565/80], jämförda med varandra?

2) För det fall att den första frågan besvaras jakande, vilka blir följderna med avseende på de belopp som bidragsmottagaren uppburit?

I synnerhet

a) kan, i det fall det är styrkt att varorna verkligen har exporterats, exportören anses ha rätt till detta exportbidragsbelopp helt eller delvis och ska, i så fall, den bidragsnivå som fastställts på förhand enligt bestämmelserna om förskottsbetalning av exportbidrag eller den nivå som gäller den dag då exporten faktiskt sker, inom ramen för den på förhand fastställda nivån, användas?

b) ska, i det fall det föreligger en skyldighet att helt eller delvis återbetala de uppburna beloppen, det felaktigt utbetalda belopp som ska återbetalas höjas med det tillägg som föreskrivs i artikel 33 i förordning nr 3665/87 …, även om skyldigheten till lagerbokföring ankommer på lagerhavaren, när, såsom i förevarande fall, tullagret är ett privat lager av typ C som exportören av jordbruksprodukterna själv innehar?”

Prövning av tolkningsfrågorna

Den första frågan

28 Den hänskjutande domstolen har ställt sin första fråga för att få klarhet i huruvida de unionsrättsliga bestämmelserna om förfinansiering av exportbidrag ska tolkas så, att det räcker att lagerbokföring saknas för de produkter som ställts under tullkontroll – vilket innebär ett åsidosättande av lagerhavarens skyldigheter enligt unionens tullagstiftning – för att frånta exportören möjligheten att få förskottsbetalning av exportbidrag för dessa produkter.

29 När denna fråga besvaras finns det skäl att erinra om de i det nationella målet relevanta kännetecknen hos ordningen med förskottsbetalning av exportbidrag.

30 Enligt artikel 4.1 i förordning nr 565/80 ska ett belopp som motsvarar exportbidraget betalas ut till exportören så snart basprodukterna har ställts under tullkontroll,

varigenom det säkerställs att de bearbetade produkterna kommer att exporteras inom den fastställda tiden. Enligt artikel 25 i förordning nr 3665/87 är villkoret för att ordningen med förfinansiering av exportbidrag ska tillämpas att exportören lämnar in en betalningsdeklaration till tullmyndigheterna som dessa godtar. Enligt artiklarna 26 och 27 i nämnda förordning ska basprodukterna hållas under tullkontroll från den dag då betalningsdeklarationen togs emot tills produkterna exporteras, vilket i princip ska ske inom en frist på sex månader.

31 Det framgår av dessa bestämmelser jämförda med varandra att en väl fungerande ordning med förfinansiering av exportbidrag vilar på den övervakningsmekanism som ordningen med tullkontroll utgör. Tillämpningen av denna ordning ska ge behöriga nationella myndigheter möjlighet att, när som helst och enligt ett förfarande som är enhetligt i samtliga medlemsstater, granska och försvissa sig om att de materiella villkoren för att bevilja det begärda exportbidraget, såsom dessa definieras i tillämpliga unionsrättsliga bestämmelser, är uppfyllda (se, för ett liknande resonemang, dom av den 18 oktober 1988 i mål 121/87, Bayernwald Früchteverwertung, REG 1988, s. 6273, punkt 18).

32 Att skyldigheterna enligt ordningen för tullkontroll iakttas är således ett villkor för att få förskottsbetalning av exportbidrag enligt förordning nr 565/80.

33 Bland de väsentliga skyldigheterna enligt denna ordning ingår enligt artikel 105 i tullkodexen att lagerbokföra alla varor som hänförs till tullagerförfarandet, utom om det är fråga om ett allmänt lager som drivs av tullmyndigheterna. Det undantaget är inte relevant i detta fall, eftersom basprodukterna lagrats i ett privat lager av typ C.

34 Enligt artikel 520.1 första stycket i tillämpningsförordningen för tullkodexen ska lagerbokföringen innehålla alla upplysningar som behövs för en riktig tillämpning av tullkontrollen.

35 Artikel 520.1 andra stycket i nämnda förordning, i dess lydelse vid tidpunkten för de faktiska omständigheterna i målet, innehöll en förteckning över de uppgifter som i synnerhet ska tas upp i lagerbokföringen. Att lagstiftaren angett att ”i synnerhet”* dessa uppgifter ska anges visar att denne såg denna uppräkning som ett oundgängligt minimum. [*Resonemanget avser den franska språkversionen. Någon motsvarande formulering finns inte i den svenska språkversionen. Övers. anm.]

36 Av artikel 520.3 i samma förordning framgår vidare att ”[l]agerbokföringen … alltid [ska] visa det aktuella lagret av varor som fortfarande är hänförda till tullagerförfarandet”.

37 Av detta följer att när de oundgängliga minimiuppgifter som fordras enligt artikel 520 och följande artiklar i tillämpningsförordningen för tullkodexen saknas, kan skyldigheten att lagerbokföra varorna inte anses uppfylld (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovannämnda målet Bayernwald Früchteverwertung, punkt 19). En väsentlig skyldighet enligt ordningen för tullkontroll har då åsidosatts. Därmed är ett av villkoren för att kunna få förskottsbetalning av exportbidrag enligt förordning nr 565/80 inte uppfyllt.

38 Hänsyn måste dock tas till syftet med lagerbokföringen, vilket är att granska den exakta arten och kvantiteten av de bidragsberättigande varorna. Om det är oklart huruvida vissa uppgifter i lagerbokföringen är korrekta, är det följaktligen möjligt att konsultera andra, kompletterande handlingar för att skingra oklarheterna (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovannämnda målet Bayernwald Früchteverwertung, punkt 19). Kvardröjande oklarheter som rör riktigheten av vissa uppgifter

eller beror på smärre motsägelser eller utelämnanden i lagerbokföringen kan således klargöras med hjälp av andra, kompletterande handlingar (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovannämnda målet Bayernwald Früchteverwertung, punkt 20).

39 Den första frågan ska således besvaras på följande sätt. De unionsrättsliga bestämmelserna om förfinansiering av exportbidrag ska tolkas så, att lagerbokföring enligt unionens tullagstiftning av de produkter som ställts under tullkontroll utgör ett villkor för förskottsbetalning av exportbidrag för dessa produkter. Kvardröjande oklarheter som rör riktigheten av vissa uppgifter eller beror på smärre motsägelser eller utelämnanden i lagerbokföringen kan dock klargöras med hjälp av andra, kompletterande handlingar, förutsatt att de behöriga nationella myndigheterna finner dessa handlingar tillräckliga.

Den andra frågan

40 Den hänskjutande domstolen har ställt sin andra fråga, angående underlåtenhet att i enlighet med unionens tullagstiftning lagerbokföra de produkter som ställts under tullkontroll, för att få klarhet i vad detta får för följder beträffande de belopp som exportören uppburit i förskott som exportbidrag.

41 Denna fråga består av två delfrågor.

42 Den hänskjutande domstolen har för det första sökt klarhet i huruvida, för det fall att det är styrkt att de varor som avses i en betalningsdeklaration faktiskt har exporterats, exportören likväl kan anses ha rätt till exportbidraget för dessa varor och i så fall utifrån vilken bidragsnivå som bidragsbeloppet ska beräknas.

43 Rätten till förskottsbetalning av exportbidrag förutsätter, såsom framgår av punkterna 30–32 ovan, bland annat att det styrks att de produkter för vilka en betalningsdeklaration har getts in har ställts och kvarstår under tullkontroll tills de exporteras. Det ankommer på exportören att styrka att skyldigheterna enligt ordningen med tullkontroll har uppfyllts, vilket ska redovisas i enlighet med bestämmelserna i unionens tullagstiftning såsom den tolkas i punkterna 37–39 ovan.

44 Syftet med att underkasta dessa produkter tullkontroll är att säkerställa att de produkter som anges i betalningsdeklarationen är desamma som de som faktiskt exporteras. Om bestämmelserna om tullagerförfarandet inte iakttas, är det inte möjligt att lägga fram tillräckliga bevis för att de varor som anges i betalningsdeklarationen faktiskt exporterats. På sin höjd kan då export av varor av motsvarande mängd och art anses styrkt.

45 Påföljder om bestämmelserna om tullagerförfarandet inte iakttas stadgas bland annat i artikel 43 i förordning nr 3719/88 (se dom av den 21 mars 2000 i mål C-217/98, LFZ Nordfleisch, REG 2000, s. I-1619, punkt 42). Enligt artikel 43.1 i nämnda förordning ska skyldigheten att exportera inte anses fullgjord för den aktuella kvantiteten om produkterna omfattas av artikel 4 i förordning nr 565/80 och exportören helt eller

delvis återtar produkterna från tullkontroll, något som innebär att rätten till exportbidrag går förlorad för den berörda kvantiteten.

46 Den situation som den hänskjutande domstolen har att bedöma, det vill säga ett åsidosättande av skyldigheten att i enlighet med unionens tullagstiftning lagerbokföra de produkter som ställts under tullkontroll, är att jämställa med att produkterna återtas från tullkontroll. I båda dessa fall blir följden att tullmyndigheterna inte längre kan kontrollera de berörda produkternas väg och därmed säkerställa att villkoren för förskottsbetalning av exportbidrag är uppfyllda.

47 Den andra frågans första del ska följaktligen besvaras så, att när skyldigheten att upprätthålla lagerbokföring enligt unionens tullagstiftning av de produkter som ställts under tullkontroll enligt artikel 4 i förordning nr 565/80 har åsidosatts, räcker det inte att det är styrkt att varor av motsvarande mängd och art som de som anges i betalningsdeklarationen har exporterats för att exportören ska anses ha rätt till det exportbidrag som avser nämnda varor.

48 För det andra har den hänskjutande domstolen sökt klarhet i huruvida, för det fall att exportören – till följd av åsidosättande av skyldigheten att lagerbokföra de produkter som lagrats i tullager – är skyldig att helt eller delvis återbetala det exportbidrag som betalats ut i förskott, detta belopp ska höjas med ett tillägg på 20 procent enligt artikel 33.1 andra stycket i förordning nr 3665/87.

49 Enligt artikel 33.1 andra stycket i förordning nr 3665/87 ska den nationella behöriga myndigheten, om det belopp som ska betalas ut för den exporterade kvantiteten är mindre än förskottsbeloppet, utan dröjsmål inleda ett förfarande för att kräva den berörda parten på mellanskillnaden plus 20 procent.

50 I denna bestämmelse anges förvisso inte uttryckligen vem som i förekommande fall är skyldig att betala tillägget på 20 procent. Såsom Europeiska kommissionen har påpekat är exportören emellertid ensam om att stå i relation till de behöriga myndigheterna. Det är exportören som för det första enligt artikel 25 i förordning nr 3665/87 ska inge en betalningsdeklaration och som, innan ansökan bifalls av de behöriga myndigheterna, enligt artikel 31 i samma förordning ska ställa en säkerhet som garanti för att ett belopp återbetalas som motsvarar storleken på exportbidraget såsom detta beräknas vid den tidpunkten, plus ett tilläggsbelopp på 20 procent. Det är också exportören som, för det andra, enligt artikel 29 i förordningen ska ge in en skriftlig ansökan till de behöriga myndigheterna, vilken är den enda grunden för de behöriga myndigheternas förskottsbetalning av exportbidraget. Denna kompletterande formföreskrift ger bland annat exportören möjlighet att helt avstå från betalning om varornas bestämmelseort ändras och därmed återfå hela den säkerhet som ställts (se domen i det ovannämnda målet LFZ Nordfleisch, punkterna 36 och 40).

51 Det framgår vidare av fyrtionde skälet i förordning nr 3665/87 att tillägget på 20 procent införts för att hindra att den berörda exportören får en oskälig förmån. Såsom domstolen har slagit fast, skulle de ekonomiska aktörerna oskäligen åtnjuta ett räntefritt lån om förfarandet med förfinansiering användes och det senare visade sig att bidraget inte borde ha betalats ut (dom av den 5 februari 1987 i mål 288/85, Plange Kraftfutterwerke, REG 1987, s. 611, punkt 14).

52 Av detta följer att det är exportören som måste svara för följderna om skyldigheterna enligt ordningen med förfinansiering av exportbidrag inte iakttas.

53 Oberoende av ansvaret för den som de behöriga myndigheterna har utsett att lagerbokföra produkter som lagrats i ett tullager, måste exportören således svara för följderna om denna skyldighet inte iakttas. Exportören kan fritt välja sina avtalspartner, och det ankommer på denne att vidta lämpliga åtgärder, antingen genom att införa en klausul härför i avtalen i fråga eller genom att teckna en särskild försäkring (dom av den 11 juli 2002 i mål C-210/00, Käserei Champignon Hofmeister, REG 2002, s. I-6453, punkt 80).

54 Det kan tilläggas att lagerbokföringen i förevarande fall, då varorna lagrats i ett privat lager av typ C, i alla händelser enligt artikel 517.1 i tillämpningsförordningen för tullkodexen ankom på lagerhavaren, vilken enligt artikel 504.1 i samma förordning var samma person som uppläggaren och därmed exportören.

55 Den andra frågans andra del ska således besvaras så, att för det fall att exportören – till följd av åsidosättande av skyldigheten att lagerbokföra de produkter som lagrats i tullager – är skyldig att helt eller delvis återbetala det exportbidrag som betalats ut i förskott, ska beloppet höjas med ett tillägg på 20 procent enligt artikel 33.1 andra stycket i förordning nr 3665/87.

Rättegångskostnader

56 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (femte avdelningen) följande:

1) De unionsrättsliga bestämmelserna om förfinansiering av exportbidrag ska tolkas så, att lagerbokföring enligt unionens tullagstiftning av de produkter som ställts under tullkontroll utgör ett villkor för förskottsbetalning av exportbidrag för dessa produkter. Kvardröjande oklarheter som rör riktigheten av vissa uppgifter eller beror på smärre motsägelser eller utelämnanden i lagerbokföringen kan dock klargöras med hjälp av andra, kompletterande handlingar, förutsatt att de behöriga nationella myndigheterna finner dessa handlingar tillräckliga.

2) De unionsrättsliga bestämmelserna om förfinansiering av exportbidrag ska tolkas så, att

— när skyldigheten att upprätthålla lagerbokföring enligt unionens tullagstiftning av de produkter som ställts under tullkontroll har åsidosatts, räcker det inte att det är styrkt att varor av motsvarande mängd och art

som de som anges i betalningsdeklarationen har exporterats för att exportören ska anses ha rätt till det exportbidrag som avser nämnda varor, och

— **för det fall att exportören – till följd av åsidosättande av skyldigheten att lagerbokföra de produkter som lagrats i tullager – är skyldig att helt eller delvis återbetala det exportbidrag som betalats ut i förskott, ska beloppet höjas med ett tillägg på 20 procent enligt artikel 33.1 andra stycket i kommissionens förordning (EEG) nr 3665/87 av den 27 november 1987 om gemensamma tillämpningsföreskrifter för systemet med exportbidrag för jordbruksprodukter, i dess lydelse enligt bland annat kommissionens förordning (EEG) nr 1708/93 av den 30 juni 1993.**

Underskrifter